

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 11 września 2014 r.

Odwołanie — Konkurencja — Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki — Artykuł 81 ust. 1 WE — System kart płatniczych we Francji — Decyzja związku przedsiębiorstw — Rynek wydawania kart — Środki cenowe stosowane wobec „nowych członków” — Opłaty za członkostwo i tak zwane mechanizmy „regulacji świadczenia usług w zakresie autoryzacji i rozliczania transakcji” oraz „pobudki dla śpiących” — Pojęcie „ograniczenia konkurencji ze względu na cel” — Badanie stopnia szkodliwości dla konkurencji

W sprawie C-67/13 P

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wniesione w dniu 8 lutego 2013 r.,

Groupement des cartes bancaires (CB), z siedzibą w Paryżu (Francja), reprezentowane przez adwokatów F. Pradellesa, O. Faurégo i C. Ornellas-Chancerelles, a także J. Ruiza Calzada, abogado,

wnosząca odwołanie,

w której drugą stroną są:

Komisja Europejska, reprezentowana przez O. Beynet oraz V. Bottkę i B. Mongina, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana w pierwszej instancji,

BNP Paribas, z siedzibą w Paryżu, reprezentowana przez adwokatów O. de Juvigny’ego, D. Berg i M.P. Heusse,

BPCE, dawniej Caisse Nationale des Caisses d’Épargne et de Prévoyance (CNCEP), z siedzibą w Paryżu, reprezentowana przez adwokatów A. Choffela, S. Hautbourga, L. Laidi i R. Eid,

Société Générale SA, z siedzibą w Paryżu, reprezentowana przez adwokatów P. Guiberta i P. Patat,

interwenienci w pierwszej instancji,

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: M. Ilešič, prezes izby, C.G. Fernlund, A. Ó Caoimh (sprawozdawca), C. Toader i E. Jarašiūnas, sędziowie,

rzecznik generalny: N. Wahl,

sekretarz: V. Tourrès, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 22 stycznia 2014 r., po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 27 marca 2014 r., wydaje następujący

Wyrok

- 1 W swoim odwołaniu Groupement des cartes bancaires (CB) (zwane dalej „Groupement”) wnosi o uchylenie wydanego przez Sąd Unii Europejskiej wyroku z dnia 29 listopada 2012 r. CB/Komisja (T-491/07, EU:T:2012:633, zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem”), w którym Sąd oddalił skargę Groupement o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji C(2007) 5060 wersja ostateczna z dnia 17 października 2007 r. dotyczącej postępowania na podstawie art. [81 WE] (sprawa COMP/D1/38606 – Groupement des cartes bancaires „CB”) (zwanej dalej „sporną decyzją”).

Okoliczności powstania sporu i sporna decyzja

- 2 Okoliczności powstania sporu i najistotniejsze elementy spornej decyzji, opisane w pkt 1–48 zaskarżonego wyroku, można streścić w następujący sposób.
- 3 Wnoszącym odwołanie jest zgrupowanie interesów gospodarczych prawa francuskiego utworzone w 1984 r. przez najważniejsze francuskie banki, a powodem jego utworzenia była chęć zapewnienia interoperacyjności systemów płatności i wypłat gotówkowych dokonywanych przy użyciu kart płatniczych (zwanymi dalej „kartami CB”) wydawanych przez jego członków (system zwany dalej „systemem CB”). Owa interoperacyjność umożliwia w praktyce dokonywanie za pomocą karty CB wydanej przez członka Groupement płatności u wszystkich akceptantów przynależących do systemu CB za pośrednictwem jakiegokolwiek innego członka Groupement lub wypłat z bankomatów wykorzystywanych przez wszystkich pozostałych członków. Członkowie Groupement, których liczba na dzień 29 czerwca 2007 r. wynosiła 148, dzielą się na tzw. „członków wiodących” oraz członków powiązanych z jednym z członków wiodących. Zgodnie z umową założycielską Groupement BNP Paribas, BPCE i Société Générale SA (zwana dalej „Société Générale”) należą do grupy 11 członków wiodących.
- 4 W dniu 10 grudnia 2002 r. Groupement zgłosiło Komisji zgodnie z rozporządzeniem Rady nr 17 z dnia 6 lutego 1962 r., pierwszym rozporządzeniem wprowadzającym w życie art. [81 WE] i [82 WE] (Dz.U. 1962, 13, s. 204 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 8, t. 1, s. 3) szereg nowych środków, które zamierzało wprowadzić w ramach systemu CB, w tym w szczególności trzy środki cenowe (zwane dalej „rozpatrywanymi środkami”):
 - regulację o nazwie „Mécánisme de régulation de la fonction acquéreur” (regulację świadczenia usług w zakresie autoryzacji i rozliczania transakcji zwaną dalej „MERFA”), która według Groupement miał realizować dwa cele: po pierwsze, zachęcić członków Groupement, częściej będącymi podmiotami wydającymi karty płatnicze aniżeli usługodawcami w zakresie autoryzacji i rozliczania transakcji, do rozwinięcia działalności polegającej na świadczeniu usług w zakresie autoryzacji i rozliczania transakcji, a po drugie, uwzględnić finansowo nakłady członków, których działalność związana ze świadczeniem usług w zakresie autoryzacji i rozliczania transakcji jest znacząca w porównaniu z ich działalnością w zakresie wydawania kart. Przewidziano w tym celu wzór, który opierał się na porównaniu udziału członka w całkowitej liczbie operacji w zakresie autoryzacji i rozliczania w ramach systemu CB (mierzonej w ramach „Système d’identification au répertoire des entreprises” czyli systemu identyfikacji przedsiębiorstw SIREN oraz w ramach wykorzystywania bankomatów) w stosunku do udziału tego członka w całkowitej liczbie operacji wydawania w ramach tego systemu ich przyszłym posiadaczom kart płatniczych czy też kart

służących do wypłaty z bankomatu. Mechanizm MERFA miał znajdować zastosowanie, jeżeli stosunek między tymi dwoma wskaźnikami był niższy od 0,5. Kwoty uzyskane dzięki mechanizmowi MERFA miały być dzielone wśród tych członków Groupement, którzy sami nie byli dłużni z tego tytułu, proporcjonalnie do ich udziału w świadczeniu usług w zakresie autoryzacji i rozliczania transakcji. Uzyskanymi w ten sposób kwotami członkowie ci mogli swobodnie dysponować;

- reformę opłaty za członkostwo w Groupement, która, oprócz stałej składki członkowskiej w wysokości 50 000 EUR pobieranej z chwilą przystąpienia do Groupement, miała obejmować opłatę za każdą kartę CB wydaną i aktywną w ciągu trzech lat od przystąpienia oraz, w stosownym wypadku, dodatkową opłatę, która miała być stosowana wobec członków, których stan kart CB w ciągu lub na koniec sześciu lat od przystąpienia do Groupement przewyższał trzykrotność stanu kart na koniec trzeciego roku po ich przystąpieniu;
 - regulację o nazwie „pobudka dla śpiących”, która miała obejmować opłatę za każdą wydaną kartę CB, znajdującą zastosowanie do członków, którzy przed wejściem w życie nowych środków cenowych byli nieaktywni lub mało aktywni, a których udział w wydawaniu kart CB w całym systemie CB, w ciągu jednego z lat 2003, 2004 i 2005, ponad trzykrotnie przewyższał ich udział w całkowitej działalności związanej z systemem CB w ciągu roku obrotowego 2000, 2001 lub 2002.
- 5 W dniu 6 lipca 2004 r. Komisja wydała pierwsze pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, skierowane do Groupement oraz do dziewięciu objętych kontrolą członków wiodących, w którym zarzuciła im zawarcie „tajnego antykonkurencyjnego porozumienia”, którego „ostatecznym celem było ograniczenie konkurencji między bankami uczestniczącymi w porozumieniu oraz uzgodnione zahamowanie konkurencji ze strony nowych członków (w szczególności dużych detalistów, banków internetowych oraz banków zagranicznych) na rynku wydawania kart bankowych”. Zdaniem Komisji „środki te zostały zgłoszone [w dniu 10 grudnia 2002 r.] w celu ukrycia rzeczywistej treści antykonkurencyjnego porozumienia”. Instytucja zamierzała uznać to zgłoszenie za bezskuteczne oraz nałożyć na adresatów pisma w sprawie przedstawienia zarzutów grzywnę. Groupement odpowiedziało na owo pismo w sprawie przedstawienia zarzutów w dniu 8 listopada 2004 r., po czym w dniach 16 i 17 grudnia 2004 r. miało miejsce przesłuchanie.
- 6 W dniu 17 lipca 2006 r. Komisja wydała drugie pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, tym razem adresowane wyłącznie do Groupement. Komisja wskazała w nim, że pierwsze pismo w sprawie przedstawienia zarzutów należy uważać za cofnięte. Drugie pismo w sprawie przedstawienia zarzutów dotyczyło decyzji związku przedsiębiorstw o wprowadzaniu szeregu środków cenowych mających antykonkurencyjny cel lub skutek. Groupement odpowiedziało na to drugie pismo w sprawie przedstawienia zarzutów w dniu 19 października 2006 r., po czym w dniu 13 listopada 2006 r. odbyło się przesłuchanie.
- 7 W dniu 20 lipca 2007 r. Groupement przedstawiło propozycję zobowiązań na mocy art. 9 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 [WE] i 82 [WE] (Dz.U. 2003, L 1, s. 1 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 8, t. 2, s. 205), którą dyrektor generalny Dyrekcji Generalnej Komisji ds. Konkurencji uznał za spóźnioną i niezadowalającą.
- 8 Komisja wydała następnie sporną decyzję, w której stwierdziła, że Groupement naruszyło art. 81 WE. Decyzja ta zawiera w szczególności następujące stwierdzenia:
- rynkiem właściwym jest rynek wydawania kart płatniczych we Francji;
 - rozpatrywane środki stanowią decyzję związku przedsiębiorstw;

- środki te mają antykonkurencyjny cel. Świadczą o tym chociażby przewidziane dla tych środków wzory, a ów cel nie jest tożsamy z tym celem tych środków, jaki został dla nich zadeklarowany w zgłoszeniu z dnia 10 grudnia 2002 r. Z jednej strony środki te nie są odpowiednim instrumentem mogącym zachęcić do prowadzenia działalności w zakresie autoryzacji i rozliczania transakcji, a ich skutkiem jest albo obciążenie objętych nimi członków dodatkowymi kosztami, albo ograniczenie członków systemu działalności w zakresie wydawania kart pod rygorem objęcia ich tymi środkami. Z drugiej strony funkcji zachęcania do świadczenia usług w zakresie autoryzacji i rozliczania transakcji, czemu jakoby ma służyć mechanizm MERFA, przeczy funkcja przypisana opłatom interchange, a także funkcja dodatkowej opłaty za członkostwo oraz opłaty z tytułu „pobudki dla śpiących”. Ów antykonkurencyjny cel odpowiada rzeczywistemu celowi tych środków, który został wyrażony przez wiodących członków w momencie ich przygotowywania, a więc chęci ograniczenia konkurencji ze strony nowych członków i ich ukarania, chęci zabezpieczenia swoich dochodów przez wiodących członków oraz chęci ograniczenia spadku cen kart bankowych;
 - rozpatrywane środki prowadzą do ograniczenia konkurencji. W szczególności w okresie ich stosowania (między dniem 1 stycznia 2003 r. a dniem 8 czerwca 2004 r.), środki te doprowadziły do ograniczenia planów wydawania kart CB przez nowych członków oraz zapobiegły spadkowi cen kart CB, zarówno po stronie nowych członków, jak również członków wiodących;
 - przesłanki zastosowania art. 81 ust. 3 WE nie zostały spełnione. Nie można w szczególności zaakceptować uzasadnienia rozpatrywanych środków, w szczególności jeśli chodzi o MERFA, jako mechanizmu zapewnienia równowagi między działalnością związaną ze świadczeniem usług w zakresie autoryzacji i rozliczania transakcji a działalnością polegającą na wydawaniu kart, skoro referencyjny stosunek działalności emisyjnej do działalności związanej ze świadczeniem usług w zakresie autoryzacji i rozliczania transakcji został ustalony z perspektywy członków wiodących, nie zaś z perspektywy optymalnej dla systemu CB równowagi.
- 9 Komisja w sentencji spornej decyzji stwierdziła, co następuje:

„Artykuł 1

Środki cenowe przyjęte przez [Groupement] decyzjami [rady dyrektorów] z dni 8 i 29 listopada 2002 r., mianowicie [MERFA], opłata członkowska pobierana od każdej karty oraz dodatkowa opłata członkowska, a także [opłata z tytułu pobudki dla śpiących] nakładana na członków Groupement, którzy od momentu przystąpienia do systemu nie rozwinęli znaczącej działalności »CB«, są sprzeczne z art. 81 [WE].

Artykuł 2

Groupement obowiązane jest do natychmiastowego zaprzestania naruszenia, o którym mowa w art. 1, poprzez uchylenie zgłoszonych środków cenowych wskazanych w tym artykule w zakresie, w jakim jeszcze tego nie zrobiło.

Groupement obowiązane jest do powstrzymania się w przyszłości od stosowania środków lub od zachowań, których cel lub skutek byłby identyczny lub podobny”.

Postępowanie przed Sądem i zaskarżony wyrok

- 10 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 27 grudnia 2007 r. Groupement wniosło skargę mającą na celu stwierdzenie nieważności spornej decyzji. BNP Paribas, BPCE oraz Société Générale przystąpiły do sprawy w charakterze interwenientów popierających żądania skarżącego w pierwszej instancji.

- 11 Skarżący w pierwszej instancji podniósł na poparcie swej skargi sześć zarzutów. Zarzut pierwszy dotyczył naruszenia art. 81 WE wskutek zastosowania błędnej metody analizy rozpatrywanych środków i przyjętych rynków, naruszenia zasady równego traktowania oraz braku uzasadnienia. Zarzut drugi dotyczył naruszenia art. 81 ust. 1 WE ze względu na naruszenia prawa, błędy w ustaleniach faktycznych oraz błędy w ocenie przy badaniu celu rozpatrywanych środków. W zarzucie trzecim skarżący w pierwszej instancji podniósł, że Komisja dopuściła się naruszeń prawa, błędów w ustaleniach faktycznych oraz błędów w ocenie przy badaniu celu rozpatrywanych środków. Zarzut czwarty, podniesiony tytułem ewentualnym, dotyczył naruszenia art. 81 ust. 3 WE ze względu na naruszenia prawa, błędy w ustaleniach faktycznych oraz błędy w ocenie przy badaniu możliwości zastosowania tego postanowienia do rozpatrywanych środków. W zarzucie piątym skarżący w pierwszej instancji twierdził, że Komisja nie uwzględniła zasady dobrej administracji. Wreszcie zarzut szósty został oparty na naruszeniu zasad proporcjonalności i pewności prawa w zakresie dotyczącym nakazów zawartych w art. 2 spornej decyzji.
- 12 Nie uwzględniając żadnego z tych zarzutów, Sąd oddalił skargę w całości.

Żądania stron oraz postępowanie przed Trybunałem

- 13 W swoim odwołaniu wnoszący odwołanie wnosi do Trybunału o:
- uchylenie zaskarżonego wyroku;
 - zwrócenie sprawy Sądowi do ponownego rozpoznania, chyba że Trybunał uzna, iż posiada wystarczające informacje, aby stwierdzić nieważność spornej decyzji;
 - obciążenie Komisji kosztami postępowania przed Sądem i Trybunałem.
- 14 Komisja wnosi o oddalenie odwołania i obciążenie wnoszącego odwołanie kosztami postępowania.
- 15 Żądania BNP Paribas, BPCE i Société Générale są identyczne jak te przedstawione przez wnoszącego odwołanie.

W przedmiocie odwołania

- 16 Wnosząca odwołanie opiera je na trzech zarzutach. Zarzut pierwszy dotyczy naruszeń prawa przy stosowaniu pojęcia „ograniczenia konkurencji ze względu na cel” w rozumieniu art. 81 ust. 1 WE. Zarzut drugi dotyczy naruszeń prawa przy stosowaniu pojęcia „ograniczenia konkurencji ze względu na skutek” w rozumieniu tego samego postanowienia. Zarzut trzeci został oparty na naruszeniu przez Sąd zasad proporcjonalności i pewności prawa ze względu na to, że nie stwierdził on nieważności nakazu zawartego w art. 2 akapit drugi spornej decyzji.
- 17 Na wstępie wnoszący odwołanie, popierany w tym względzie przez BNP Paribas i BPCE, zauważa, że Sąd pominął elementy składowe opisu stanu faktycznego dokonanego w pkt 1–48 zaskarżonego wyroku, dając w ten sposób wyraz temu, iż nigdy nie odszedł on od przyjętego przez Komisję stanowiska i nie przeprowadził wymaganej przez Trybunał pogłębionej kontroli okoliczności prawnych i faktycznych. Z jednej strony Sąd nie wskazał, że radykalną zmianę stanowiska, jakiego podczas prowadzonego dochodzenia dokonała Komisja pomiędzy wysłaniem pierwszego i drugiego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów, przypisać należy popełnionym podstawowym błędom w analizie podniesionych przez funkcjonariusza ds. przesłuchań po przeprowadzeniu przesłuchania w dniach 16 i 17 grudnia 2004 r., które nie zostały następnie skorygowane ani przez tę instytucję, ani przez Sąd. Z drugiej strony, w zaskarżonym wyroku nie ma ani słowa o dyskusjach, które toczyły się na rozprawie

w dniu 16 maja 2012 r. i dotyczyły pojęcia „ograniczenia konkurencji ze względu na cel”, w szczególności w związku z jego wykładnią przyjętą w wyroku Beef Industry Development Society i Barry Brothers (C-209/07, EU:C:2008:643, zwanym dalej „wyrokiem BIDS”).

Argumentacja stron

- 18 W pierwszym zarzucie wnoszący odwołanie, popierany przez BNP Paribas, BPCE i Société Générale, podnosi, że oceniając treść i cele rozpatrywanych środków, a także kontekst, w którym je przyjęto, Sąd dopuścił się szeregu naruszeń prawa przy stosowaniu pojęcia „ograniczenia konkurencji ze względu na cel” w rozumieniu art. 81 ust. 1 WE, które doprowadziły do całkowitego zakazania podmiotom gospodarczym stosowania wobec siebie jakichkolwiek opłat jako takich. Zarzut ten dzieli się na trzy części.

W przedmiocie części pierwszej zarzutu pierwszego, opartej na naruszeniach prawa, jakich miał się dopuścić Sąd, oceniając treść rozpatrywanych środków

- 19 Wnoszący odwołanie, popierany przez BNP Paribas, BPCE i Société Générale, podnosi w pierwszej kolejności, że Sąd dopuścił się naruszeń prawa przy analizie „samego celu” rozpatrywanych środków.
- 20 Sąd nie przeprowadził analizy stopnia szkodliwości rozpatrywanych środków poprzez odniesienie się do ich treści, lecz zamiast tego skupił się jedynie na subiektywnych zamiarach niektórych członków Groupement. Zdaniem wnoszącego odwołanie Sąd naruszył prawo, stwierdzając w pkt 126 i 132 zaskarżonego wyroku, że już same wzory zastosowane w kontekście rozpatrywanych środków sprawiają, iż mają one antykonkurencyjny cel polegający na utrudnieniu konkurencji ze strony nowych członków na rynku właściwym. Środki te nie przewidują bowiem żadnego szkodliwego dla konkurencji przepisu. Po pierwsze, celem tych środków, w odróżnieniu od tych rozpatrywanych w wyroku BIDS (EU:C:2008:643), nie jest nakłonienie członków do opuszczenia Groupement czy też uniemożliwienie nowym członkom dołączenia do niego, lecz – zwiększenie liczby akceptantów przynależących do systemu. Po drugie, środki te ograniczają się zdaniem wnoszącego odwołanie do zaoferowania członkom systemu CB różnego rodzaju alternatyw proporcjonalnego przyczyniania się do tego systemu poprzez pozostawienie im wyboru rodzaju ich wkładu w zależności od przyjętej przez nich indywidualnej strategii.
- 21 Ponadto Sąd miał się dopuścić przeinaczenia materiału dowodowego ze względu na to, że w pkt 127, 170 i 178–183 zaskarżonego wyroku doszedł on do wniosku, iż w praktyce szereg przeszkód uniemożliwiał rozwój przez potencjalnego nowego członka systemu działalności w zakresie autoryzacji i rozliczania transakcji, opierając się co do zasady na złożonych przez Komisję oświadczeniach i odrzucając bez odpowiedniego wyjaśnienia dowody świadczące o czymś zupełnie przeciwnym.
- 22 W drugiej kolejności wnoszący odwołanie podnosi, że Sąd naruszył prawo przy uwzględnianiu genezy wprowadzenia rozpatrywanych środków, która została utrwalona w dokumentach zajętych w trakcie kontroli przeprowadzonych w pomieszczeniach Groupement oraz niektórych jego członków.
- 23 Przede wszystkim, biorąc w kontekście analizy celu rozpatrywanych środków pod uwagę w pkt 186 i 256 zaskarżonego wyroku indywidualne twierdzenia niektórych wiodących członków „poczynione na użytek wewnętrzny” jeszcze przed przyjęciem tych środków, Sąd dopuścił się błędu w badaniu tego, czy realizowano za ich pomocą antykonkurencyjny cel, gdyż te twierdzenia nie stanowią oświadczenia woli samego Groupement, tylko – niektórych z jego członków. Tymczasem za decyzję związku przedsiębiorstw można uznać tylko taką decyzję, która ściśle odzwierciedla wolę jej autora. W niniejszym przypadku okoliczności związane z przygotowaniem i przyjęciem decyzji są bez znaczenia, gdyż jedynie ostatecznie podjęta decyzja mająca postać środków, które zostały zgłoszone

Komisji, wyrażają w pełni zamiar Groupement. Ponadto geneza przyjęcia tych środków nie została uwzględniona w celu poparcia wniosków wyciągniętych na podstawie przeprowadzonej analizy ich celu, tylko – zamiast analizy treści tych środków.

- 24 Wnoszący odwołanie twierdzi ponadto, że Sąd przeinaczył dowody, uwzględniając jedynie pewne wybrane przez siebie w niewłaściwy sposób twierdzenia z okresu przygotowań, zajęte dokumenty i oświadczenia nowych członków. Szereg dowodów wskazujących w szczególności na konieczność zwalczania zjawiska pasożytnictwa oraz na troskę o poszanowanie prawa konkurencji świadczy zaś o istnieniu rzeczywistych wątpliwości co do ograniczenia konkurencji, które Sąd powinien był uwzględnić. Owo przeinaczenie jest tym bardziej rażące, że Sąd oparł się na tych samych dowodach, którymi posłużyła się Komisja, nie wycofując się z wniosków zawartych w pierwszym piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów.
- 25 BNP Paribas, BPCE i Société Générale dodają ze swej strony, że Sąd w pkt 124 i 146 zaskarżonego wyroku błędnie rozstrzygnął, iż pojęcia „ograniczenia konkurencji ze względu na cel” nie można interpretować w sposób zawężający. Pojęcie to ich zdaniem można stosować jedynie w odniesieniu do takich porozumień, które z samej swej istoty realizują cel, który z natury swej jest tak poważny czy też ma taki stopień szkodliwości, że nie można mieć wątpliwości co do tego, iż środki te mają negatywny wpływ na funkcjonowanie konkurencji, bez konieczności liczbowego określania ich potencjalnych skutków.
- 26 W odniesieniu do, w pierwszej kolejności, analizy celu rozpatrywanych środków, Komisja jest zdania, że w niniejszym przypadku Sąd potwierdził istnienie ograniczenia konkurencji ze względu na cel, nie biorąc pod uwagę oświadczeń złożonych przez członków Groupement, lecz opierając swe wnioski na podstawie samego mechanizmu MERFA, w ramach którego pobierana jest opłata od wszystkich banków, których działalność w zakresie autoryzacji i rozliczania transakcji jest prowadzona na znacznie mniejszą skalę niż działalność związana z wydawaniem kart. Prawdziwy cel mechanizmu MERFA polega więc na narzuceniu pewnego zachowania – ograniczenia ilości wydawanych kart jako alternatywy do ponoszenia dodatkowych kosztów, których nie ponoszą członkowie wiodący – efektem czego możliwość swobodnego konkurowania przez nowych członków z członkami wiodącymi zostaje ograniczona. Groupement nie wykazało zdaniem Komisji tego, że środki dotyczące wykluczenia wejścia nowych podmiotów na rynek wydawania kart nie stanowią „ograniczenia konkurencji ze względu na cel”. W zakresie dotyczącym twierdzenia, zgodnie z którym środki te miały jedynie polegać na zachęceniu do skutku, Komisja podnosi, że Sąd przeanalizował i potwierdził wyciągnięty przez nią wniosek dotyczący istnienia poważnych przeszkód w rozwijaniu działalności w zakresie autoryzacji i rozliczania transakcji. Sąd doszedł do wniosku, że nowi członkowie systemu mieli tylko dwie opcje do wyboru: uiścić zapłatę lub ograniczyć swoją działalność w zakresie wydawania kart. W tych okolicznościach Sąd słusznie podkreślił podobieństwo pomiędzy środkami, których dotyczył wyrok BIDS (EU:C:2008:643), a tymi rozpatrywanymi w niniejszej sprawie ze względu na to, że stoją one na przeszkodzie normalnemu rozwojowi udziałów w rynku producentów pewnych towarów poprzez skłanianie ich, poprzez nałożenie mającej odstraszać skutek opłaty, do nieprzekraczania pewnej wielkości produkcji.
- 27 Komisja stoi ponadto na stanowisku, że wnoszący odwołanie nie wykazał tego, iż Sąd dopuścił się przeinaczenia, co wynika w oczywisty sposób z akt sprawy. Aby wyciągnąć zawarty w pkt 127 zaskarżonego wyroku wniosek, że rozwijanie działalności w zakresie autoryzacji i rozliczania transakcji było bardzo trudne, Sąd w pkt 160–194 zaskarżonego wyroku przeanalizował całokształt podniesionych przez skarżącą w pierwszej instancji argumentów. Kwestie te pozostają bezsporne i nie zostały w poważny sposób zakwestionowane.
- 28 W odniesieniu do, w drugiej kolejności, genezy rozpatrywanych środków, Komisja stoi na stanowisku, że wnoszący odwołanie chce doprowadzić do ponownego przeanalizowania okoliczności faktycznych przedstawionych w pkt 256 i 257 zaskarżonego wyroku, które nie mogą zostać już zakwestionowane na etapie odwołania. W każdym razie stwierdzenie, że celem danego porozumienia jest ograniczenie

konkurencji, nie zostało podważone poprzez podniesienie okoliczności polegającej na tym, iż zamiar ograniczenia konkurencji nie został wykazany w odniesieniu do wszystkich stron tego porozumienia. Ponadto z zaskarżonego wyroku niewątpliwie wynika, że twierdzenia i subiektywne zamiary niektórych członków Groupement zostały uwzględnione przez Sąd tytułem uzupełnienia i potwierdzenia wcześniej wyciągniętych wniosków. Wreszcie wnoszący odwołanie nie wskazał żadnego z rzekomo przeznaczonych elementów i nie wyjaśnił przyczyn podniesionych wątpliwości. Zarzut przeinaczenia jest zatem zdaniem Komisji niedopuszczalny.

W przedmiocie części drugiej zarzutu pierwszego, opartej na naruszeniach prawa, jakich miał się dopuścić Sąd przy ocenie celów rozpatrywanych środków

- 29 Wnoszący odwołanie twierdzi, że Sąd, przyznając, iż walka ze zjawiskiem pasożytnictwa w ramach systemu CB stanowi zgodny z prawem cel, błędnie odmówił dokonania oceny tego celu w świetle art. 81 ust. 1 WE. Sąd jego zdaniem uznał więc, że środki służące walce z pasożytnictwem są ze swej istoty antykonkurencyjne. Sąd zaś powinien był stwierdzić, że nie może być mowy o ograniczeniu konkurencji ze względu na cel, skoro środki Groupement zmierzają do stymulacji działalności związanej ze świadczeniem usług w zakresie autoryzacji i rozliczania transakcji oraz do dokonania optymalizacji między działalnością związaną ze świadczeniem usług w zakresie autoryzacji i rozliczania transakcji a działalnością związaną z wydawaniem kart. Na gruncie zasady proporcjonalności środki te są odpowiednie, gdyż mają one charakter systemowy i są stosowane w interesie całego systemu CB, oraz wyważone, gdyż pozostawiają każdemu członkowi Groupement wybór opcji w zależności od jego indywidualnej sytuacji.
- 30 Société Générale dodaje, że Sąd nie może twierdzić, że wnioski w przedmiocie tego, jakie cele są realizowane za pomocą rozpatrywanych środków, wynikają jedynie z analizy przeprowadzonej na podstawie art. 81 ust. 3 WE i jednocześnie zajmować stanowiska, zgodnie z którym Komisja była uprawniona do uwzględnienia przy ocenie ograniczającego charakteru tych środków zamiarów, z jakimi nosiły się strony. Ponadto Sąd powinien był sprawdzić prawdziwość twierdzenia Komisji, zgodnie z którym rozpatrywane środki nie były odpowiednie do realizacji celu polegającego na zachęcaniu do prowadzenia działalności w zakresie autoryzacji i rozliczania transakcji. Aby ustalić, czy dane porozumienie jest objęte zakresem stosowania art. 81 ust. 1 WE, należy w szczególności skupić się na realizowanych przez to porozumienie celach.
- 31 Komisja twierdzi, że skarżący w pierwszej instancji, który nie powołał się przed Sądem na teorię ograniczeń akcesoryjnych, nie wykazał tego, iż narzucone potencjalnym nowym członkom systemu i przysparzające korzyści znajdującym się już w nim bankom ograniczenie swobody działania było konieczne i nieodzowne do realizacji celu polegającego na walce ze zjawiskiem pasożytnictwa w ramach systemu CB. Rozpatrywane środki są zaś w rzeczywistości nieodpowiednie do realizacji zamierzonych i mających dyskryminacyjny charakter celów przysparzających korzyści członkom wiodącym. Twierdzenia podniesione przez skarżącego w pierwszej instancji zostały już obalone przez Sąd i nie są one oparte na jego rozumowaniu, ani też poparte dowodami. Są one ponadto sprzeczne z poczynionymi przez Sąd ustaleniami faktycznymi.

W przedmiocie części trzeciej zarzutu pierwszego, opartej na naruszeniach prawa, jakich miał dopuścić się Sąd, oceniając kontekst rozpatrywanych środków

- 32 Wnoszący odwołanie, popierany przez BPCE i Société Générale, podnosi, że Sąd dopuścił się naruszeń prawa po pierwsze ze względu na to, iż nie przeprowadził analizy systemu CB jako całości i, po drugie, ze względu na to, iż pominął niejednoznaczne z punktu widzenia konkurencji skutki środków stosowanych przez Groupement, skupiając się na działalności polegającej na wydawaniu kart i nie biorąc pod uwagę ani zgodnego z prawem celu polegającego na obronie systemu CB przed zjawiskami o charakterze pasożytniczym, ani ożywionej konkurencji na rynku usług autoryzacji i rozliczania transakcji.

- 33 W pierwszej kolejności wnoszący odwołanie zarzuca Sądowi, że, przyjmując błędną interpretację orzecznictwa, błędnie uwzględnił on kontekst prawny sporu. W szczególności podnosi on, że Sąd powinien był stwierdzić, iż rozpatrywane środki były radykalnie odmienne od szkodliwych dla konkurencji praktyk, których dotyczyła wcześniejsza praktyka decyzyjna. Sąd na próżno zatem usiłował sprowadzić niniejszą sprawę do wspólnego mianownika ze sprawą, w której wydano wyrok BIDS (EU:C:2008:643). Zaskarżony wyrok zawiera ponadto wewnętrznie sprzeczne uzasadnienie, gdyż w pkt 94 i 99 tego wyroku Sąd stwierdził, że praktyki będące przedmiotem analizy w wydanych przez Komisję decyzjach: z dnia 9 sierpnia 2001 r. (sprawa COMP/29.373 – Visa International) oraz z dnia 24 lipca 2002 r. (sprawa COMP/29.373 – Visa International – wielostronna opłata interchange) znacząco różnią się od praktyk będących przedmiotem niniejszej sprawy, jednocześnie uznając, że te obie decyzje dotyczą „podobnych lub identycznych sytuacji”. Błąd w ocenie wynika również z tego, że Komisja zgodziła się na omówienie ewentualnych zobowiązań na podstawie art. 9 rozporządzenia nr 1/2003, czyli środków „uwzględniających [jej] zastrzeżenia” i niestanowiących naruszenia reguł konkurencji jako takiego.
- 34 W drugiej kolejności wnoszący odwołanie uważa, że Sąd błędnie uwzględnił kontekst gospodarczy sporu, pomijając „dwustronny” sposób funkcjonowania systemów płatniczych. Sąd bowiem błędnie jego zdaniem ograniczył swą analizę jedynie do rynku wydawania kart, nie biorąc przy tym pod uwagę rynku usług autoryzacji i rozliczania transakcji. Gdyby zaś Sąd uwzględnił ten dwustronny charakter systemu CB, nie mógłby dojść do wniosku, że wyłącznie jedna z dwóch części składowych tego systemu mogła stanowić odpowiednią podstawę przeprowadzanej analizy rozpatrywanych środków. Uwzględnienie tych dwóch części składowych systemu powinno było doprowadzić Sąd do wyciągnięcia wniosku, zgodnie z którym środki zmierzały w rzeczywistości do ochrony tego systemu, a nie – do utrudnienia konkurencji ze strony podmiotów wydających karty CB.
- 35 BPCE i Société Générale dodają w tym względzie, że, rozstrzygając w pkt 105 zaskarżonego wyroku, iż w sytuacji, gdy jedynym rozpatrywanym rynkiem jest rynek wydawania kart, wymogów zachowania równowagi pomiędzy tymi dwoma rodzajami działalności nie należy analizować z punktu widzenia art. 81 ust. 1 WE, Sąd pomylił ich zdaniem pojęcie określania rynku właściwego z pojęciem prawnej i ekonomicznej analizy danego porozumienia. Z orzecznictwa zaś nie wynika, że, przy stosowaniu art. 81 ust. 1 WE, możliwe jest określanie rynku właściwego przy jednoczesnym wyłączeniu z zakresu analizy, którą należało przeprowadzić, poszukując potencjalnego antykonkurencyjnego celu, elementów natury prawnej czy też ekonomicznej z tego tylko względu, że dotyczą one odrębnego rynku.
- 36 W trzeciej kolejności wnoszący odwołanie zarzuca Sądowi błędne uwzględnienie kontekstu gospodarczego ze względu na to, że nie przeprowadził on kontroli dokonanych przez Komisję złożonych ocen ekonomicznych. Do sądu Unii należy zaś przeprowadzenie kontroli tego, czy powołany materiał dowodowy stanowi całością odpowiednich danych, które należy uwzględnić przy dokonywaniu oceny złożonej sytuacji oraz tego, czy mogą one rzeczywiście stanowić podstawę wyciągniętych z nich wniosków. W niniejszej zaś sprawie Sąd w ogóle nie przeprowadził minimalnej i obiektywnej kontroli ocen ekonomicznych zawartych w spornej decyzji, zaś w pkt 320 i 321 zaskarżonego wyroku poprzestał na nieuwzględnieniu pewnych analiz ekonomicznych przedstawionych przez Groupement ze względu na ich rzekomą sprzeczność z innymi analizami.
- 37 Komisja w pierwszej kolejności podnosi, że wnoszący odwołanie zrozumiał zaskarżony wyrok w wypaczony sposób, gdyż kwestia niejednoznacznych z punktu widzenia konkurencji skutków nie została podniesiona przez Sąd. Sąd wskazał, że rozpatrywane środki nie mają prokonkurencyjnego skutku i że w ramach systemu CB zjawisko pasożytnictwa nie występuje. Walka z tym zjawiskiem nie może zatem zostać wykorzystana jako argument uzasadniający zastosowanie mającego dyskryminacyjny charakter środka, który ogranicza warunki wchodzenia na rynek. Ponadto rodzaje porozumień przewidziane w art. 81 ust. 1 WE nie stanowią wyczerpującego wykazu zakazanych zmów. Rozpatrywane środki mają zaś charakter podobny do mających znamiona zмовy praktyk, które zostały w wyroku BIDS (EU:C:2008:643) uznane za ograniczenie konkurencji ze względu na cel ze względów przedstawionych w pkt 197 i 198 zaskarżonego wyroku. Pomimo ich złożoności jasne jest, że te

mające na celu zniechęcenie nowych podmiotów do wejścia na rynek środki mają charakter porozumień wykluczających. Jeśli chodzi zaś o przestrzeganie obowiązku uzasadnienia, Sąd wyjaśnił w pkt 94–99 zaskarżonego wyroku powody, dla których decyzje w sprawie Visa International i Visa International – wielostronna opłata interchange różnią się znacznie od środków rozpatrywanych w niniejszej sprawie. Wreszcie, jeśli chodzi o okoliczność wzięcia pod uwagę możliwości przyjęcia zobowiązań, zarzut jej dotyczący jest niedopuszczalny ze względu na to, że nie został on podniesiony przed Sądem. Komisja w każdym razie posiada szeroki zakres swobodnego uznania w tej dziedzinie i nic nie uzasadnia wyciągnięcia wniosku, iż ewentualny brak wagi naruszenia spowodowałby wszczęcie przez Komisję postępowania mającego doprowadzić do przyjęcia ewentualnych zobowiązań.

- 38 Z drugiej strony, jeśli chodzi o dwustronny charakter systemu CB, Komisja stwierdza, że Sąd przeanalizował i zweryfikował powody, dla których nie przyjęła ona pewnych przedstawionych przez Groupement wyników badań. Zarzut, że Sąd nie ustosunkował się wobec stanowiska przyjętego przez ekonomistów, jest więc „niemerytoryczny”, a w każdym razie – dotyczy on kwestii faktycznej niepodlegającej sprawowanej przez Trybunał w ramach odwołania kontroli. Ponadto rozpatrywane w niniejszej sprawie naruszenie dotyczyło jedynie rynku wydawania kart. Sąd oddalił tezę, zgodnie z którą usługi w zakresie autoryzacji i rozliczania transakcji oraz usługi związane z wydawaniem kart składają się na jeden rynek bankowych usług detalicznych.
- 39 W trzeciej kolejności, w odniesieniu do sprawowanej przez Sąd kontroli złożonych ocen ekonomicznych Komisja stoi na stanowisku, że z pkt 320 i 321 zaskarżonego wyroku wynika, iż Sąd zapoznał się z dwoma uzupełniającymi się nawzajem wynikami badań przedstawionymi przez skarżącą w pierwszej instancji celem wykazania, że pozytywne skutki wewnętrzne działalności w zakresie autoryzacji i rozliczania transakcji przeważają nad pozytywnymi skutkami działalności polegającej na wydawaniu kart, i przeprowadził ich analizę. Sąd oddalił ponadto zarzut przeinaczenia przez Komisję wyników tych badań. Wnoszący odwołanie nie wykazał, że Sąd, przeprowadzając tę analizę, dopuścił się naruszenia prawa czy też oczywistego błędu w ocenie.

Ocena Trybunału

- 40 W pierwszym zarzucie, którego trzy części należy przeanalizować łącznie, wnoszący odwołanie, wspierany przez BNP Paribas, BPCE i Société Générale, podnosi w istocie, że Sąd dopuścił się w zaskarżonym wyroku naruszeń prawa ze względu na to, iż, naruszając w ten sposób art. 81 ust. 1 WE, rozstrzygnął on, iż „celem” spornych środków było ograniczenie konkurencji w rozumieniu tego postanowienia, uwalniając się efektem tego w niezgodny z prawem sposób od obowiązku przeprowadzenia analizy konkretnych skutków, jakie środki te pociągają za sobą dla konkurencji.

Uwagi wstępne

- 41 Od razu należy podkreślić, że z art. 256 TFUE oraz art. 58 akapit pierwszy statutu Trybunału Unii Europejskiej wynika, iż to Sąd jest jedynym organem właściwym, po pierwsze, do dokonywania ustaleń faktycznych, z wyjątkiem sytuacji, gdy nieprawidłowość jego ustaleń wynika z przedstawionych mu akt sprawy, a po drugie, do dokonywania oceny tych okoliczności faktycznych. Jednak po dokonaniu ustaleń lub oceny tych okoliczności faktycznych przez Sąd Trybunał jest uprawniony na podstawie art. 256 TFUE do kontroli kwalifikacji prawnej tych okoliczności i skutków prawnych, które wywiódł z nich Sąd (zob. w szczególności wyrok Alliance One International i Standard Commercial Tobacco/Komisja i Komisja/Alliance One International i in., C-628/10 P i C-14/11 P, EU:C:2012:479, pkt 84 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 42 Ponadto należy przypomnieć, że, zgodnie z określonymi w traktatach UE i FUE zasadami dotyczącymi podziału uprawnień między Komisją a sądami Unii, do zadań powierzonych Komisji w traktatach należy czuwanie, pod kontrolą Sądu i Trybunału, nad stosowaniem zasad określonych w art. 81 WE i 82 WE (zob. podobnie w szczególności wyrok Masterfoods i HB, C-344/98, EU:C:2000:689, pkt 46).

- 43 Należy również przypomnieć, że zasada skutecznej ochrony sądowej jest ogólną zasadą prawa Unii, która obecnie jest wyrażona w art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zob. podobnie w szczególności wyroki Chalkor/Komisja, C-386/10 P, EU:C:2011:815, pkt 52 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 44 Z orzecznictwa sądów Unii wynika zaś, że w przypadku, gdy do Sądu wpływa wniesiona na podstawie art. 263 TFUE skarga o stwierdzenie nieważności decyzji wydanej na podstawie art. 81 ust. 1 WE, powinien on zasadniczo dokonać, na podstawie zarzutów przedstawionych przez stronę skarżącą na poparcie swych twierdzeń, całościowej kontroli pod kątem tego, czy spełnione są przesłanki zastosowania art. 81 ust. 1 WE (zob. podobnie wyroki: Remia i in./Komisja, 42/84, EU:C:1985:327, pkt 34; Chalkor/Komisja, EU:C:2011:815, pkt 54, 62; a także Otis i in., C-199/11, EU:C:2012:684, pkt 59). Sąd winien również sprawdzić, czy Komisja uzasadniła swą decyzję (zob. podobnie wyroki: Chalkor/Komisja, EU:C:2011:815, pkt 61 i przytoczone tam orzecznictwo, a także Otis i in., EU:C:2012:684, pkt 60).
- 45 W trakcie tej kontroli Sąd nie może zrezygnować z przeprowadzenia pogłębionej oceny faktycznej i prawnej opierając się na zakresie swobodnego uznania, którym dysponuje Komisja w ramach sprawowania funkcji powierzonych jej w zakresie konkurencji w traktatach UE i FUE (zob. podobnie wyroki: Chalkor/Komisja, EU:C:2011:815, pkt 62; a także Otis i in., EU:C:2012:684, pkt 61).
- 46 W szczególności, choć prawdą jest, że Komisja dysponuje w ramach pełnienia tej funkcji pewnym zakresem uznania w sprawach gospodarczych, zwłaszcza w ramach dokonywania złożonych ocen ekonomicznych, nie oznacza to, jak wynika z poprzedniego punktu niniejszego wyroku, iż sąd Unii powinien powstrzymać się od kontroli dokonanej przez Komisję prawnej kwalifikacji danych o charakterze ekonomicznym. Choć bowiem zadaniem Sądu nie jest zastępowanie swoją własną oceną ekonomiczną oceny dokonanej przez Komisję, która jest właściwą w tym względzie instytucją (zob. podobnie w szczególności wyroki: Bertelsmann i Sony Corporation of America/Impala, C-413/06 P, EU:C:2008:392, pkt 145, a także Frucona Košice/Komisja, C-73/11 P, EU:C:2013:32, pkt 89 i przytoczone tam orzecznictwo), zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sąd Unii powinien dokonać weryfikacji nie tylko prawidłowości przytoczonego materiału dowodowego, jego ścisłości i spójności, ale także kontroli tego, czy te materiały stanowią zbiór istotnych danych, które należy wziąć pod uwagę w celu oceny złożonej sytuacji i czy może on stanowić poparcie dla wniosków wyciągniętych na jego podstawie (zob. podobnie w szczególności wyroki: Chalkor/Komisja, EU:C:2011:815, pkt 54 i przytoczone tam orzecznictwo, a także Otis i in., EU:C:2012:684, pkt 59).
- 47 W świetle tych właśnie zasad należy przeanalizować to, czy Sąd w zaskarżonym wyroku słusznie doszedł do wniosku, że celem rozpatrywanych środków jest ograniczenie konkurencji w rozumieniu art. 81 ust. 1 WE.

W przedmiocie analizy istnienia „ograniczenia konkurencji ze względu na cel” w rozumieniu art. 81 ust. 1 WE

- 48 Należy przypomnieć, że zakazem przewidzianym w art. 81 ust. 1 WE są objęte porozumienie, decyzja związku przedsiębiorstw czy też praktyka uzgodniona, których „celem lub skutkiem” jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji wewnątrz wspólnego rynku.
- 49 Z orzecznictwa Trybunału w tym względzie wynika, że pewne rodzaje współpracy między przedsiębiorstwami są szkodliwe dla konkurencji w stopniu wystarczającym do tego, aby nie było konieczności badania ich skutków (zob. podobnie w szczególności wyroki: LTM, 56/65, EU:C:1966:38, s. 359, 360; BIDS, EU:C:2008:643, pkt 15; a także Allianz Hungária Biztosító i in., C-32/11, EU:C:2013:160, pkt 34 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 50 Orzecznictwo to dotyczy okoliczności, w której pewne rodzaje współpracy między przedsiębiorstwami można, z uwagi na sam ich charakter, można uznać za szkodliwe dla prawidłowego funkcjonowania normalnej konkurencji (zob. podobnie w szczególności wyrok Allianz Hungária Biztosító i in., EU:C:2013:160, pkt 35 oraz przytoczone tam orzecznictwo).
- 51 Przyjęto zaś, że pewne mające znamiona zmowy zachowania, takie jak te, które prowadzą do horyzontalnego ustalania cen, należy uznać za mające tak wysokie prawdopodobieństwo wywołania negatywnych skutków dla, w szczególności, ceny, ilości czy jakości towarów czy usług, iż dla celów zastosowania art. 81 ust. 1 WE nie ma potrzeby wykazania, że wywołują one faktyczne skutki rynkowe (zob. podobnie w szczególności wyrok Clair, 123/83, EU:C:1985:33, pkt 22). Z doświadczenia wynika bowiem, że tego rodzaju zachowania skutkują obniżeniem wielkości produkcji i zwyżką cen, pociągając za sobą ostatecznie nieprawidłowy podział zasobów, czego szkodliwe konsekwencje ponoszą w szczególności konsumenci.
- 52 Gdy z analizy danego rodzaju współpracy między przedsiębiorstwami wynika, że nie wykazuje on wystarczającego stopnia szkodliwości z punktu widzenia konkurencji, należy wówczas zbadać skutki tego porozumienia, a do objęcia go zakazem wymagane jest spełnienie przesłanek, które wskazują na faktyczne zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji w odczuwalny sposób (wyrok Allianz Hungária Biztosító i in., EU:C:2013:160, pkt 34 oraz przytoczone tam orzecznictwo).
- 53 Z orzecznictwa Trybunału wynika, że, aby ocenić, czy dane porozumienie między przedsiębiorstwami czy też decyzja związku przedsiębiorstw wykazuje stopień szkodliwości wystarczający do tego, aby można je było uznać za „ograniczenia konkurencji ze względu na cel” w rozumieniu art. 81 ust. 1 WE, należy skupić się na treści jego postanowień, na celach, do których osiągnięcia ono zmierza, a także na kontekście gospodarczym i prawnym, w jaki porozumienie to się wpisuje. W ramach oceny takiego kontekstu należy również wziąć pod uwagę charakter dóbr lub usług, których to porozumienie dotyczy, jak również rzeczywiste warunki funkcjonowania i struktury spornego rynku lub spornych rynków (zob. podobnie wyrok Allianz Hungária Biztosító i in., EU:C:2013:160, pkt 36 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 54 Ponadto, choć zamiar stron nie stanowi koniecznej przesłanki ustalenia ograniczającego charakteru porozumienia, nic nie stoi na przeszkodzie, aby krajowe lub unijne organy ochrony konkurencji lub sądy go uwzględniły (zob. wyrok Allianz Hungária Biztosító i in., EU:C:2013:160, pkt 37 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 55 W niniejszym przypadku należy stwierdzić, że Sąd, określając w zaskarżonym wyroku kryteria prawne, jakie należy wziąć pod uwagę, ustalając, czy w niniejszej sprawie doszło do „ograniczenia konkurencji ze względu na cel” w rozumieniu art. 81 ust. 1 WE, wyjaśnił w pkt 124 i 125 tego wyroku, co następuje:

„124 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem rodzaje porozumień, o których mowa w art. 81 ust. 1 lit. a)–e) WE, nie stanowią wyczerpującego wykazu zakazanych zmów, a zatem – pojęcia »ograniczenia konkurencji ze względu na cel« nie należy interpretować zawężająco (zob. podobnie wyrok [BIDS, EU:C:2008:643], pkt 22 i 23).

125 Przy ocenie przesłanki antykonkurencyjnego charakteru danego porozumienia czy też decyzji przedsiębiorstw należy skupić się w szczególności na treści jego postanowień, na obiektywnych celach, do których osiągnięcia one zmierzają, a także na kontekście gospodarczym, w jaki się wpisują. W tym względzie wystarczy, aby to porozumienie czy też decyzja przedsiębiorstw mogły oddziaływać negatywnie na konkurencję. Innymi słowy muszą one być po prostu konkretnie w stanie, biorąc od uwagę kontekst prawny i gospodarczy, w które się wpisuje, zapobiec, ograniczyć lub zakłócić konkurencję wewnątrz wspólnego rynku. Nie jest konieczne, aby doszło do rzeczywistego zapobieżenia, ograniczenia lub zakłócenia konkurencji, ani też, aby zaistniał bezpośredni związek pomiędzy tą decyzją a cenami konsumenckimi. Ponadto nic nie stoi na przeszkodzie temu, aby

Komisja lub sądy wspólnotowe uwzględniły zamiar stron, mimo iż nie stanowi on koniecznej przesłanki ustalenia, czy porozumienie ma charakter ograniczający (zob. podobnie wyrok T-Mobile Netherlands i in., C-8/08, [EU:C:2009:343], pkt 31, 39 i 43, oraz wyrok GlaxoSmithKline Services i in./Komisja i in., [C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P i C-519/06 P, EU:C:2009:610], pkt 58 i przytoczone tam orzecznictwo)”.
56

Stwierdzić należy, że wydając takie rozstrzygnięcie, Sąd częściowo odszedł od orzecznictwa Trybunału i, co za tym idzie, dopuścił się naruszeń prawa w zakresie dotyczącym określenia kryteriów prawnych właściwych do dokonania oceny tego, czy doszło do „ograniczenia konkurencji ze względu na cel” w rozumieniu art. 81 ust. 1 WE.

Po pierwsze, w pkt 125 zaskarżonego wyroku Sąd, określając pojęcie „ograniczenia konkurencji ze względu na cel” w rozumieniu tego postanowienia, nie powołał się bowiem na ww. w pkt 49–52 niniejszego wyroku utrwalone orzecznictwo Trybunału, a zatem – nie uwzględnił on, że kryterium prawne mające istotne znaczenie dla ustalenia tego, czy dana forma współpracy między przedsiębiorstwami stanowi takie „ograniczenie konkurencji ze względu na cel”, związane jest ze stwierdzeniem, iż taka forma współpracy cechuje się sama w sobie wystarczającym stopniem szkodliwości z punktu widzenia konkurencji.

Po drugie, błędnie z punktu widzenia tego orzecznictwa Sąd uznał w pkt 124 zaskarżonego wyroku, a następnie – w jego pkt 146, że pojęcia „ograniczenia konkurencji ze względu na cel” nie można interpretować „zawężająco”. Pojęcia „ograniczenia konkurencji ze względu na cel” nie można bowiem zastosować do niektórych rodzajów współpracy między przedsiębiorstwami, które są szkodliwe dla konkurencji w stopniu wystarczającym do tego, aby nie było konieczności badania ich skutków, nie zwalniając jednocześnie Komisji z obowiązku dowiedzenia konkretnych skutków, jakie pociągają za sobą na rynku te porozumienia, w odniesieniu do których nie wykazano, iż ze względu na swój charakter są one szkodliwe dla prawidłowego funkcjonowania normalnej gry rynkowej. Bez znaczenia jest w tym względzie okoliczność, że rodzaje porozumień wskazanych w art. 81 ust. 1 WE nie stanowią wyczerpującego wykazu zakazanych zmów.

Należy jednak zbadać, czy te naruszenia prawa, jakich dopuścił się Sąd, mogą przesądzić o wadliwości dokonanej przezeń analizy w przedmiocie kwalifikacji rozpatrywanych środków z punktu widzenia art. 81 ust. 1 WE.

W tym względzie należy stwierdzić, że, jak wynika z pkt 198, 227 i 234 zaskarżonego wyroku, Sąd uznał, iż celem rozpatrywanych środków jest ograniczenie konkurencji w rozumieniu art. 81 ust. 1 WE ze względu na to, że w istocie utrudniają one konkurencję ze strony potencjalnych nowych członków na rynku wydawania kart płatniczych we Francji.

Jak zaś wynika z pkt 137, 204, 220, 223, 238 i 267 zaskarżonego wyroku, Sąd, po przedstawieniu w jego pkt 126–133 treści znacznej części spornej decyzji, uznał że ten antykonkurencyjny cel wynika już z samych przewidzianych dla rozpatrywanych środków wzorów obliczeniowych.

W tych okolicznościach Sąd, w szczególności w pkt 76 i 140–144 zaskarżonego wyroku, rozstrzygnął, że okoliczność, iż za pomocą rozpatrywanych środków realizowany był zgodny z prawem cel polegający na walce ze zjawiskiem pasożytnictwa w ramach systemu CB, nie wyklucza możliwości uznania tych środków za mające ograniczający konkurencję cel i to tym bardziej, że cel ten – w wynikającej z przewidzianych dla tych środków wzorów postaci – był sprzeczny z celami deklarowanymi przez Groupement.

Ponadto, w szczególności w pkt 104 i 105 zaskarżonego wyroku, Sąd uznał, że w sytuacji, gdy jedynym przyjętym rynkiem właściwym jest rynek następczy wydawania kart płatniczych, wymogów zachowania w ramach systemu równowagi pomiędzy działalnością związaną z wydawaniem kart a tą polegającą na autoryzacji i rozliczaniu transakcji nie można analizować w ramach art. 81 ust. 1 WE.

- 64 Wreszcie, w pkt 134, 136 i 267 zaskarżonego wyroku Sąd uznał również, że Komisja w spornej decyzji oparła się jedynie „tytułem uzupełnienia i potwierdzenia wcześniej wyciągniętych wniosków” na wnioskach dotyczących zamiarów, z jakimi nosiło się Groupement, w postaci wynikającej z dokumentów zgromadzonych podczas weryfikacji prawdziwości twierdzeń poczynionych przez członków wiodących na etapie przygotowywania rozpatrywanych środków.
- 65 Choć z zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd uznał, iż ograniczający konkurencję cel rozpatrywanych środków wynikał z samego ich brzmienia, należy jednak stwierdzić, iż w żadnym fragmencie tego wyroku Sąd w ramach sprawowanej przezeń kontroli zgodności z prawem nie uzasadnił, dlaczego to brzmienie należy uznać za świadczące o istnieniu „ograniczenia konkurencji ze względu na cel” w rozumieniu art. 81 ust. 1 WE.
- 66 Prawdą jest, że w pkt 132 zaskarżonego wyroku Sąd zwrócił uwagę na stwierdzenie Komisji, która uznała, iż „w kontekście wzorów przewidzianych w ramach rozpatrywanych środków oraz ze względu na trudności dotyczące rozwinięcia działalności związanej ze świadczeniem usług w zakresie autoryzacji i rozliczania transakcji środki te wymuszają na członkach Groupement, którzy im podlegają, albo ograniczenie działalności polegającej na wydawaniu kart albo ponoszenie kosztów (związanych z tym wydawaniem), jakich nie muszą ponosić inni członkowie Groupement, w tym członkowie wiodący. Wskutek zastosowania tych wzorów objęci nimi członkowie mają ograniczone możliwości konkurowania (cenowego) na rynku wydawania kart z członkami Groupement, do których środki te nie mają zastosowania”.
- 67 Ponadto w pkt 133 zaskarżonego wyroku Sąd podniósł, iż zdaniem Komisji funkcja, jaką zdaniem Groupement miała spełniać MERFA, czyli zachęcanie do rozwoju działalności związanej ze świadczeniem usług w zakresie autoryzacji i rozliczania transakcji, „pozostaje w sprzeczności z funkcją opłat interchange, które zachęcają do wydawania kart [...], a także kłóci się z okolicznością, że dodatkowa opłata za członkostwo oraz opłata z tytułu pobudki dla śpiących były wymierzone w banki, które w nieodległej przeszłości nie wydały odpowiedniej ilości kart”.
- 68 W pkt 197, 198, 227 i 234 zaskarżonego wyroku Sąd wyciągnął na tej podstawie wniosek, że celem rozpatrywanych środków, podobnie jak miało to miejsce w przypadku tych rozpatrywanych w wyroku BIDS (EU:C:2008:643), było – w sytuacji, gdy narzuca się za ich pomocą bankom, które im podlegają, albo obowiązek uiszczenia opłaty, albo ograniczenia działalności polegającej na wydawaniu kart – utrudnienie konkurencji ze strony potencjalnych nowych podmiotów na rynku wydawania kart płatniczych we Francji.
- 69 Choć Sąd przedstawił powody, dla których rozpatrywane środki, ze względu na zawarte w nich wzory, mogą ograniczać konkurencję i, co za tym idzie, być objęte ustanowionym w art. 81 ust. 1 WE zakazem, to jednak w żaden sposób, wbrew wymogom ustanowionym w przypomnianym w pkt 49–50 niniejszego wyroku orzecznictwie, nie przedstawił powodów, dla których to ograniczenie konkurencji miałyby charakteryzować się stopniem szkodliwości wystarczającym do uznania go za „ograniczenie konkurencji ze względu na cel” w rozumieniu tego postanowienia, gdyż w zaskarżonym wyroku nie przeprowadzono żadnej analizy tej kwestii.
- 70 Choć w pkt 76 i 140–144 zaskarżonego wyroku Sąd niewątpliwie słusznie stwierdził, że okoliczność, iż za pomocą rozpatrywanych środków realizowany był zgodny z prawem cel polegający na walce ze zjawiskiem pasożytnictwa, nie wyklucza możliwości uznania tych środków za mające ograniczający konkurencję cel, to niemniej jednak ten cel winien zostać wykazany.
- 71 Wynika z tego, że, dokonując kwalifikacji rozpatrywanych środków, Sąd nie tylko nie uzasadnił zaskarżonego wyroku w odpowiedni sposób, lecz również przyjął błędną wykładnię art. 81 ust. 1 WE i zastosował go w błędny sposób.

- 72 Choć bowiem w szczególności z pkt 204 i 247 zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd wielokrotnie odrzucał twierdzenie skarżącej w pierwszej instancji, zgodnie z którym z przewidzianych w ramach rozpatrywanych środków wzorów wynika, iż ich celem było rozwijanie prowadzonej przez członków systemu działalności związanej z autoryzacją i rozliczaniem transakcji, które zmierzało do zapewnienia optymalnej równowagi między tym właśnie rodzajem działalności a wydawaniem kart, niemniej jednak, jak wynika to zresztą z pkt 198, 199, 245, 247 i 327 zaskarżonego wyroku, nie ma wątpliwości co do tego, że wzory te zachęcały członków Groupement, chcących uniknąć uiszczania przewidzianych w ramach tych środków opłat, do nieprzekraczania pewnej ilości wydawanych kart, co umożliwiało im osiągnięcie pewnej określonej proporcji między prowadzoną przez członków Groupement działalnością związaną z wydawaniem kart a tą związaną z autoryzacją i rozliczaniem transakcji.
- 73 Po wskazaniu zaś w pkt 83 zaskarżonego wyroku, że Groupement prowadzi działalność na „rynku systemów płatności”, Sąd w pkt 102 tego wyroku w ramach przeprowadzanej niezależnej oceny okoliczności faktycznych, która nie została zakwestionowana w ramach niniejszego odwołania, wskazał, że w ramach systemu płatności kartą – który jest ze swej natury dwustronny – takiego jak ten stosowany przez Groupement, działalność związana z wydawaniem kart oraz działalność związana ze świadczeniem usług w zakresie autoryzacji i rozliczania transakcji są zależne od siebie nawzajem oraz niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tego systemu, gdyż, z jednej strony, akceptanci nie przystąpią do systemu płatności kartami, jeżeli liczba posiadaczy kart będzie niewystarczająca, zaś z drugiej strony konsumenci nie będą chcieli posiadać kart, jeżeli nie będą mogli z nich korzystać u wystarczającej liczby akceptantów.
- 74 Stwierdziwszy zatem w pkt 104 zaskarżonego wyroku, że w ramach systemu płatności działalność związana z wydawaniem kart i ta związana ze świadczeniem usług w zakresie autoryzacji i rozliczania transakcji oddziałują na siebie wzajemnie i pociągają za sobą „pośrednie skutki sieci” ze względu na to, iż znaczenie faktu przyjmowania płatności kartą przez akceptantów i liczba znajdujących się w obiegu kart są ze sobą wzajemnie powiązane, Sąd nie mógł, nie dopuszczając się przy tym naruszenia prawa, dojść do wniosku, iż celem rozpatrywanych środków było ograniczenie konkurencji w rozumieniu art. 81 ust. 1 WE.
- 75 Przyznając bowiem, że celem wzorów przyjętych w ramach środków było ustalenie pewnej proporcji między prowadzoną przez członków Groupement działalnością związaną z wydawaniem kart a tą związaną z autoryzacją i rozliczaniem transakcji, Sąd mógł co najwyżej wyciągnąć na tej podstawie wniosek, że celem tych środków było nałożenie obowiązku ponoszenia opłat na tych członków sieci, którzy korzystają z nakładów poczynionych przez innych członków w celu rozwoju tej sieci. Takiego celu nie można zaś uznać za ze swej istoty szkodliwy dla normalnego funkcjonowania gry rynkowej, a Sąd w pkt 76 i 77 zaskarżonego wyroku sam ostatecznie przyznał, że cel polegający na zwalczaniu zjawiska pasożytnictwa w ramach systemu CB jest zgodny z prawem.
- 76 W tym względzie, jak wskazał rzecznik generalny w pkt 149 swej opinii, Sąd w pkt 105 zaskarżonego wyroku błędnie uznał, że w sytuacji gdy rynkiem właściwym nie jest rynek systemów płatności we Francji, tylko następczy względem niego rynek wydawania kart płatniczych w tym kraju członkowskim, wymogów zachowania w ramach systemu płatniczego równowagi pomiędzy działalnością związaną z wydawaniem kart a tą polegającą na autoryzacji i rozliczaniu transakcji nie można analizować w ramach art. 81 ust. 1 WE.
- 77 W ten sposób Sąd pomylił kwestię definicji rynku właściwego z kwestią kontekstu, jaki należy uwzględnić przy ustalaniu tego, czy treść danego porozumienia czy też decyzji związku przedsiębiorstw świadczy o istnieniu „ograniczenia konkurencji ze względu na cel” w rozumieniu art. 81 ust. 1 WE.
- 78 Aby bowiem ocenić to, czy dana forma współpracy między przedsiębiorstwami jest ze swej istoty szkodliwa dla normalnego funkcjonowania gry rynkowej, zgodnie z orzecznictwem przypomnianym w pkt 53 niniejszego wyroku, należy uwzględnić przy tej ocenie wszystkie mające znaczenie czynniki,

biorąc przy tym w szczególności pod uwagę istotę rozpatrywanych usług oraz rzeczywiste warunki funkcjonowania rynków, a także ich strukturę, umieszczając wszystkie te czynniki w kontekście gospodarczym czy też prawnym, w który wpisuje się ta forma współpracy; nie ma przy tym znaczenia to, czy dany czynnik dotyczy rynku właściwego.

- 79 Takie właśnie podejście należy przyjąć w przypadku, gdy ten czynnik polega właśnie na uwzględnieniu istnienia wzajemnego oddziaływania pomiędzy rynkiem właściwym a odrębnym od niego rynkiem z nim związanym (zob. analogicznie wyroki *Delimitis*, C-234/89, EU:C:1991:91, pkt 17–23, a także wyrok *Allianz Hungária Biztosító i in.*, EU:C:2013:160, pkt 42), zwłaszcza zaś w przypadku, gdy, tak jak w niniejszej sprawie, te dwie części dwustronnego systemu oddziałują wzajemnie na siebie.
- 80 Oczywiście nie można wykluczyć, że rozpatrywane środki, jak stwierdził to Sąd w pkt 198, 227 i 234 zaskarżonego wyroku, utrudniają – ze względu na stwarzane przez nie utrudnienia rozwijania przez nowych członków systemu działalności w zakresie autoryzacji i rozliczania transakcji – konkurencję ze strony tych nowych członków na rynku właściwym, a wręcz – prowadzą do wykluczenia tych podmiotów z systemu w zależności od, jak podniosła na rozprawie BPCE, poziomu wymaganych w zastosowaniu tych środków opłat.
- 81 Jednak, jak podniósł rzecznik generalny w pkt 131 opinii, tego rodzaju stwierdzenie świadczy o przeprowadzeniu analizy wywieranych przez te środki na konkurencję skutków, a nie – o przeprowadzeniu analizy realizowanego za ich pomocą celu.
- 82 Należy więc stwierdzić, że pod pozorami przeprowadzania analizy „opcji” udostępnianych członkom Groupement w ramach rozpatrywanych środków Sąd w pkt 161–193 zaskarżonego wyroku, pod koniec którego w pkt 194 doszedł on do wniosku, że „MERFA dawała w praktyce podlegającym jej bankom dwie możliwości: uiszczenie opłaty lub ograniczenie działalności związanej z wydawaniem kart CB”, dokonał w rzeczywistości oceny skutków, jakie mogą pociągnąć za sobą te środki, przeprowadzając analizę trudności, jakim muszą stawić czoła banki rozwijające działalność w zakresie autoryzacji i rozliczania transakcji na podstawie danych rynkowych, złożonych przez niektóre z tych banków oświadczeń oraz zajętych podczas kontroli dokumentów, unaoczniając tym samym fakt, że nie można uznać rozpatrywanych środków za szkodliwe „ze względu na swój charakter” dla prawidłowego funkcjonowania normalnej gry rynkowej.
- 83 Z tego względu Sąd w pkt 197 i 198 zaskarżonego wyroku błędnie stwierdził, że należy uznać rozpatrywane środki za analogiczne do tych przeanalizowanych w wyroku BIDS (EU:C:2008:643), w którym Trybunał stwierdził, że celem rozpatrywanych przezeń porozumień (zwanym dalej „porozumieniami BIDS”), które zostały zawarte pomiędzy dziesięcioma największymi irlandzkimi przetwórcami wołowiny będącymi członkami BIDS, było ograniczenie konkurencji w rozumieniu art. 81 ust. 1 WE.
- 84 Przewidujące obniżenie mocy przetwórczych o wielkość rzędu 25% porozumienia BIDS zmierzały bowiem co do zasady, zgodnie z ich własnym brzmieniem, do umożliwienia szeregowi przedsiębiorstw wdrożenia wspólnej polityki, która miała na celu sprzyjanie opuszczeniu rynku przez niektóre z nich, a w konsekwencji – ograniczenie nadwyżki zdolności produkcyjnych, która wywiera wpływ na ich rentowność, uniemożliwiając im poczynienie oszczędności skali. Porozumienia BIDS miały zatem na celu istotną zmianę struktury rynku dzięki mechanizmowi służącemu do zachęcania niektórych z konkurujących przedsiębiorstw do opuszczenia rynku, efektem czego chciano, po pierwsze, zwiększyć stopień koncentracji rynku właściwego poprzez znaczne ograniczenie liczby przedsiębiorstw oferujących usługi z zakresu przetwórstwa, i, po drugie, wyeliminować blisko 75% nadwyżek zdolności produkcyjnych (wyrok BIDS, EU:C:2008:643, pkt 31–33).
- 85 W zaskarżonym wyroku Sąd nie stwierdził zaś w żaden sposób tego, że celem rozpatrywanych środków, podobnie jak miało to miejsce w przypadku porozumień BIDS, była istotna zmiana struktury rynku poprzez wykorzystanie mechanizmu służącego do zachęcania niektórych z konkurujących

przedsiębiorstw do opuszczenia rynku, a zatem – że środki te charakteryzowały się takim samym stopniem szkodliwości jak porozumienia BIDS; dodać należy, że strony zawisłego przed nim sporu nawet nie podnosiły tego rodzaju twierdzeń.

- 86 Choć niewątpliwie w pkt 198 zaskarżonego wyroku Sąd podniósł, że rozpatrywane środki zachęcały członków Groupement do nieprzekraczania pewnej ilości wydawanych kart CB, zachęta ta miała na celu, zgodnie z poczynionymi przez sam Sąd w pkt 245, 247 i 327 tego wyroku twierdzeniami, nie zmniejszenie nadwyżek występujących na rynku wydawania kart płatniczych we Francji zasobów, lecz – osiągnięcie pewnej określonej proporcji między prowadzoną przez członków Groupement działalnością związaną z wydawaniem kart a tą związaną z autoryzacją i rozliczaniem transakcji, która to proporcja miała być korzystna dla dalszego rozwoju CB.
- 87 Wynika z tego, że Sąd nie mógł, nie dopuszczając się naruszenia prawa, zakwalifikować rozpatrywanych środków jako „ograniczeń konkurencji ze względu na cel” w rozumieniu art. 81 ust. 1 WE.
- 88 Ze względu na to, że zamiary, z jakimi nosiło się Groupement, nie mogą same w sobie, zgodnie z przypomnianym w pkt 54 niniejszego wyroku orzecnictwem, wystarczyć do ustalenia, iż rozpatrywane środki miały antykonkurencyjny cel oraz ze względu na to, że sam Sąd ostatecznie stwierdził w pkt 134, 136 i 267 zaskarżonego wyroku, że analiza w ich przedmiocie została przeprowadzona „tytułem uzupełnienia i potwierdzenia wcześniej wyciągniętych wniosków”, poczynione przez Sąd w tym względzie, w szczególności w pkt 251–266 tego wyroku, stwierdzenia nie mogą też uzasadnić takiej kwalifikacji i nie ma przy tym konieczności przeprowadzania analizy przedstawionych przez wnoszącego odwołanie w tym względzie argumentów.
- 89 Całokształt naruszeń prawa, jakich dopuścił się Sąd odnośnie do kryteriów prawnych odpowiednich do przeprowadzenia na ich podstawie oceny tego, czy doszło do ograniczenia konkurencji „ze względu na cel”, sposób uzasadnienia zaskarżonego wyroku i kwalifikacja rozpatrywanych środków z punktu widzenia art. 81 ust. 1 WE świadczą ponadto o mającym bardziej ogólny charakter błędzie w analizie, jakiego dopuścił się Sąd oraz o braku przeprowadzenia przezeń pogłębionej i całościowej analizy argumentów przedstawionych przez skarżące w pierwszej instancji na poparcie żądania uchylenia spornej decyzji.
- 90 Ograniczając się wielokrotnie, a zwłaszcza w pkt 126–136 zaskarżonego wyroku, do przedstawienia treści spornej decyzji Sąd nie uczynił bowiem zadość ciążącemu na nim obowiązкови sprawdzenia tego, czy uwzględnione przez Komisję w tej decyzji czynniki rzeczywiście pozwalały tej instytucji na wyciągnięcie wniosku, że rozpatrywane środki charakteryzowały się, ze względu na ich treść, cele i kontekst, stopniem szkodliwości wystarczającym do tego, aby można je było uznać za „ograniczenia konkurencji ze względu na cel” w rozumieniu art. 81 ust. 1 WE i, co za tym idzie, czy czynniki te składały się na całokształt odpowiednich danych, jakie należało w tym celu uwzględnić.
- 91 W tych okolicznościach należy uznać, że Sąd uchybił ciążącemu na nim obowiązкови przeprowadzenia kontroli zgodnie z wymogami określonymi przez orzecznictwo takie jak to przedstawione w pkt 42–46 niniejszego wyroku.
- 92 W świetle powyższego należy stwierdzić, że Sąd, rozstrzygając, że celem rozpatrywanych środków było ograniczenie konkurencji w rozumieniu art. 81 ust. 1 WE, dopuścił się naruszeń prawa i nie przeprowadził kontroli sądowej zgodnie z ustanowionymi w orzecnictwie wymogami.
- 93 W tej sytuacji zarzut pierwszy należy w całości oddalić.
- 94 Zaskarżony wyrok należy zatem uchylić bez konieczności przeprowadzania analizy innych podniesionych przez wnoszącego odwołanie zarzutów.

W przedmiocie przekazania sprawy Sądowi do ponownego rozpoznania

- 95 Zgodnie z art. 61 statutu Trybunału, jeśli odwołanie jest zasadne, Trybunał uchyla wydane przez Sąd orzeczenie. Trybunał może zatem wydać orzeczenie ostateczne w sprawie, jeśli stan postępowania na to pozwala, lub też odesłać sprawę do Sądu celem wydania przezeń rozstrzygnięcia.
- 96 W tym zakresie należy stwierdzić, że względy uzasadniające uchylenie zaskarżonego wyroku nie mogą pociągnąć za sobą całkowitego stwierdzenia nieważności spornej decyzji. Względy te pociągają za sobą stwierdzenie nieważności spornej decyzji tylko w takim zakresie, w jakim Komisja stwierdziła w niej, że celem rozpatrywanych środków jest ograniczenie konkurencji w rozumieniu art. 81 ust. 1 WE.
- 97 Zgodnie z przypomnianym w pkt 52 niniejszego wyroku orzecznictwem należy zatem ustalić, czy, jak stwierdziła to w spornej decyzji Komisja, rozpatrywane porozumienia skutkują ograniczeniem konkurencji w rozumieniu art. 81 ust. 1 WE.
- 98 Jednak ten aspekt sporu wiąże się ze zbadaniem złożonych okoliczności faktycznych, jaką należy przeprowadzić na podstawie materiału dowodowego, który, po pierwsze, nie został przez Sąd przeanalizowany w zaskarżonym wyroku, gdyż w pkt 270 i 271 tego wyroku stwierdził on, iż taka analiza była zbyteczna, skoro uznał on, że Komisja nie dopuściła się błędu, dochodząc w spornej decyzji do wniosku, iż rozpatrywane środki miały antykonkurencyjny cel oraz, po drugie, nie był przedmiotem toczących się przed Trybunałem dyskusji, co sprowadza się do wyciągnięcia wniosku, że stan postępowania nie pozwala na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy.
- 99 Niniejszą sprawę należy zatem skierować do ponownego rozpoznania przez Sąd, stanowiąc jednocześnie, że rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów zostanie wydane w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

- 1) **Wydany przez Sąd Unii Europejskiej wyrok z dnia 29 listopada 2012 r., CB/Komisja, T-491/07, zostaje uchylony.**
- 2) **Sprawa zostaje skierowana do Sądu Unii Europejskiej do ponownego rozpoznania.**
- 3) **Rozstrzygnięcie o kosztach nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

Podpisy